

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyně JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor sociálních věcí**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 12. 2007, č. j. 38 Cad 12/2007 - 20, o námitce podjatosti vznesené žalobcem vůči soudcům 6. a 4. senátu zdejšího soudu, ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 Ads 58/2008,

t a k t o :

Soudci 6. senátu Nejvyššího správního soudu JUDr. Bohuslav Hnízdl, JUDr. Brigita Chrastilová a JUDr. Milada Tomková a soudci 4. senátu JUDr. Dagmar Nygrínová, JUDr. Marie Turková a doc. JUDr. Petr Průcha, CSc., **n e j s o u v y l o u č e n í** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 Ads 58/2008.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 7. 12. 2007, č. j. 38 Cad 12/2007 - 20, ustanovil žalobci zástupce JUDr. Milana Janíčka, advokáta se sídlem Slovanská 21, Šumperk, pro řízení o žalobě proti rozhodnutím Krajského úřadu Olomouckého kraje. Proti tomuto usnesení podal žalobce kasační stížnost, jež byla předložena k projednání Nejvyššímu správnímu soudu Krajským soudem v Ostravě dne 23. 5. 2008 a které byla přidělena spisová značka 6 Ads 58/2008.

Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 28. 5. 2008 poučil účastníky řízení o tom, že danou věc bude podle rozvrhu práce rozhodovat šestý senát Nejvyššího správního soudu ve složení JUDr. Bohuslav Hnízdl, JUDr. Brigita Chrastilová a JUDr. Milada Tomková a že v případě dlouhodobé nepřítomnosti některého ze soudců šestého senátu může být senát doplněn některým ze soudců čtvrtého senátu Nejvyššího správního soudu, a to JUDr. Dagmar Nygrínovou, JUDr. Marií Turkovou a doc. JUDr. Petrem Průchou, CSc. Současně je poučil o tom, že mají-li za to, že některý z uvedených soudců je vyloučen z projednávání a rozhodování věci pro svůj poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům, mohou namítnout jeho podjatost v propadné lhůtě jednoho týdne od tohoto vyznění.

Na uvedené poučení reagoval žalobce (dále též „stěžovatel“) včasným podáním ze dne 6. 6. 2008, které bylo doručeno Nejvyššímu správnímu soudu dne 10. 6. 2008, v němž mj. uvedl, „že ve výše uvedené věci jednají výše uvedení soudci NSS jako vyloučení. V téže věci již opakovaně rozhodli v předchozím soudním řízení.“ Ke svému vyjádření připojil i fotokopie rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (č. j. 3 Ads 88/2005 – 54, 4 Ads 36/2007 – 134) a vyjádření žalobce ze dne 8. 1. 2007 k otázce nařízení jednání ve věci sp. zn. 5 Ca 264/2006.

Věc byla v souladu s § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), postoupena jinému senátu Nejvyššího správního soudu k rozhodnutí o námitce podjatosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2003, č. j. Nao 28/2003 - 5, publikováno pod č. 49/2004 Sb. NSS). Pro řízení o podjatosti jí byla přidělena sp. zn. Nao 79/2008.

K námitce podjatosti se dne 19. 6. 2008 vyjádřili všichni členové 6. a 4. senátu Nejvyššího správního soudu, kteří by mohli podle rozvrhu práce o kasační stížnosti stěžovatele rozhodovat, a to JUDr. Bohuslav Hnízdil, JUDr. Brigita Chrastilová, JUDr. Milada Tomková, JUDr. Dagmar Nygrínová, JUDr. Marie Turková a doc. JUDr. Petr Průcha, CSc. Všichni shodně uvedli, že nemají žádný poměr k věci, účastníkům ani k jejich zástupcům.

Nejvyšší správní soud posoudil vznesenou námitku podjatosti a dospěl k závěru, že není důvodná.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Předpokladem pro zajištění záruky správného a spravedlivého rozhodnutí je, aby v řízení jednal a rozhodoval soudce nepodjatý, který není v žádném osobním stavu k účastníkům a k jejich zástupcům a který není nikterak zainteresován na výsledku řízení. Proto důvodem vyloučení soudce je soudcův poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům, přičemž zákon dále vylučuje soudce, který věc již projednával anebo o ní rozhodoval v jiném stupni, v předchozím soudním řízení nebo v řízení u správního orgánu. Poměr k věci vyplývá především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci; tak je tomu v případě, kdyby byl sám účastníkem řízení, nebo v případě, že by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen na svých právech (např. kdyby jinak mohl být vedlejším účastníkem). Vyloučen je také soudce, který získal o věci poznatky jiným způsobem než z dokazování při řízení (např. jako svědek vnímal skutečnosti, které jsou předmětem dokazování). Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být také založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, např. vztahem přátelským či naopak zjevně nepřátelským. V postupu soudce při projednávání konkrétní věci se projevuje samotný výkon soudnictví, avšak tyto okolnosti samy o sobě nemohou být důvodem k pochybnosti o nepodjatosti soudce.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě. Podjatost sama zasahuje vždy do principu nezávislosti soudce, neboť nestrannost tento princip předpokládá. Samotný pojem soudce totiž s sebou nese atribut nezaujatosti a nestrannosti a bez toho, že by se nepředpokládal, nebylo by důvodu ani konstituování soudní moci jako pilíře demokratické společnosti.

Stěžovatel v rozporu s § 8 odst. 5 s. ř. s. neuvedl žádný relevantní důvod a omezil se pouze na konstatování, že uvedení soudci zdejšího soudu se již podíleli na rozhodování v předcházejících řízeních v této věci. Z ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. sice plyne, že jedním z důvodů pro vyloučení soudců je skutečnost, že se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení, musí jít však o totožnou věc; podílem na předcházejícím soudním řízení pak bude například situace, kdy soudce působil ve věci jak u krajského soudu, tak posléze u Nejvyššího správního soudu, popřípadě naopak (kdy by jako člen senátu Nejvyššího správního soudu věc vrátil krajskému soudu, kde by zasedal jako člen senátu, nebo jako specializovaný samosoudce, a měl by ji znovu projednávat). Taková situace však v posuzované věci nenastala a výslovně není ani namítána. Lze proto plně odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publikované pod č. 53/2004 Sb. NSS, kde Nejvyšší správní soud uvedl, že „*podíl soudce na rozhodování v „předchozím soudním řízení“ ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., který zakládá důvod pro jeho vyloučení, se týká rozhodování ve stejné věci u soudu nižšího stupně; „předchozím soudním řízením“ není řízení v jiné soudní věci, byť by se i týkala týchž účastníků.*“

Vzhledem ke shora uvedenému a s přihlédnutím k tomu, že sami výše jmenovaní soudci uvedli, že se necítí být v této věci podjati, neshledal devátý senát Nejvyššího správního soudu návrh stěžovatele na vyloučení soudců 6. a soudců 4. senátu zdejšího soudu z projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 6 Ads 58/2008 důvodným.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. července 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu